

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt' roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ' : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	--

V Srbsku.

Čo sa takrečeno tušilo, o čom si ľudia všade hovorili a potvrdenie chýrov túžobne očakávali, to úradné zprávy potvrdily. Dňa 6. októbra začala sa nová offenzíva proti Srbsku. Zadunely rozličné delá rakúsko-uhorských a nemeckých čiat od západného uhla Mačvy, počnúc od vtoku Driny a Sávy a ďalej dolu Sávou a Dunajom až po Železnú bránu. Kanonáda na tejto čiare bola úvodom k útoku a priechodu cez Sávu a Dunaj. Naše a nemecké čaty na viacerých miestach prekročily hranicu tvoriace rieky a vstúpily na srbské územie. Vtiahly do Belehradu, hlavného mesta Srbska a jako privátne zprávy oznamujú, na uliciach vyvinul sa rozhorčený boj medzi srbskými a našimi čatami.

Započatím novej offenzívy proti Srbsku závažie svetovej vojny prekladá sa na Balkán. Činnosť diplomacie štvordohody v neutrálnych štátoch balkánskych robila zrejším, že štvordohoda na Balkáne chce získať svoje šťastie. Na ruskom bojišti mohutná ruská armáda utrpela porážku, z ktorej sa tak ľahko nezotaví a nemecké a naše čaty tam stále ďalej napredujú. Na francúzsko-belgickom bojišti prudkosť offenzívy francúzskych a anglických čiat zlomila sa na odpore nemeckého vojska tak, že s veľkými obetami spojenou offenzívou na západnom bojišti nepriateľa žiadneho významnejšieho výsledku nedosiahli. Talianske vojská ale marne dobijajú naše posície. Polpiata mesiaca raz na jednom, raz na druhom fronte robia útoky a vždy porazení musia cúvnuť od našich opevnení. Tieto nezdary pobly štvordohodu k tomu, aby

teraz probovala šťastie na Balkáne. Štvordohoda pokúšala Bulharsko, Rumunsko, Grécko, aby vystúpily z neutrality a pripojily sa k nej a túto svoju akciu tým horlivejšie vyvíjovovala, čím viac stávalo sa jej zrejším, že Dardanely, bárs ohromné tisíce životov v obeť prináša, jej sila marne dobija. Ale jako utrpely porážku armády štvordohody, takú porážku utrpela aj jej diplomacia. Bulharsko hotové je ku skoku na svojho úhlavného nepriateľa, ktorý ho obral o macedonské územia vydobité v balkánskej vojne.

Z posledných udalostí v Grécku vidíme, že svoju neutralitu chce statočne a prísne zachovať a držanie sa rumunskej vlády tiež svedčí za to, že sa v Bukarešti diplomacia štvorspolku marne ustáva.

Štvordohoda zimnične vykladá svoje čaty na grécke brehy, urážajúc neutralitu a neodvislosť Grécka. Ale všetky jej plány a prípravy nenachodia nás nepripravených. Štvordohoda svojim zdĺhavým diplomatisovaním, sľubovaním, vykrúcaním, prekrúcaním, ktorým si chcela prilákať neutrálne balkánske štáty, poskytla nám času ku pripravám. Na balkánskom fronte od mesiacov bolo ticho. Bojaschopnosť Srbov prvou našou akciou bola tak ochromená, že sme sa nemýlene mohli obrátiť proti Rusku, po terajších víťazstvách nad Rusmi ale nemiléní prichystali sme sa k boju, ktorým bude hodená kocka osudu Balkánskeho polostrova a tak sa zdá aj celej svetovej vojny.

Lebo z priprav možno očakávať, že v krátkom čase všetky v boji stojace národy Európy srazia sa na bojištách Balkánu a tak neni vytvorené, že sa aj osud svetovej vojny tam roz-

hodne, kde boly vyšlahly prvé jej plamene. — Hrdinskosť, chrabrosť, prichystanosť našej a nemeckej armády, ich sila a dosiaľ neupotrebené rezervy, dosavádne ich punktovné spoluúčinkovanie, ich neočakávane skvelé vífazstvá na severe, východe a západe sú tým základom, na ktorom s nádejou vo vífazstvo hľadíme voči novej vojne na Balkáne. Veríme pevne, že aj v tejto vojne, ktorá rozhodne nad osudom Balkánu a snád aj nad osudom celej svetovej vojny, spojené nemecké, uhorské a rakúske zbrane vydobijú konečné vífazstvo.

Tri sv. omše v deň Všetich verných dušičiek.

Terajší zemský námestník Krista Pána, svätý Otec Pápež Benedikt XV. udelil to privilegium, tú výhodu, že odteraz v deň Všetich verných dušičiek každý kňaz slúžiť môže tri sväté omše, ako na Vianoce. Za jednu môže prijať i almužnu, druhú musí obetovať za všetkých zomrelých veriacich a tretiu na úmysel svätého Otca. Svätého Otca pohlo k tomu mnoho a vážnych príčin. Z jednej strany mnoho starších omšových fundácií alebo ztratilo sa alebo z nútosti bolo redukované, zmenšené a tak odpadly v ošistcovom ohni trápiace sa duše od mnohej pomoci: čo hlboko bolí svätého Otca a podľa svojej možnosti usiluje sa to vynahradiť. Z druhej strany naplnený je lútosťou ku nešťastným obetiam vojny, ktorá zapálila celú Europu, ktoré obeť pred jeho očami so dňa na deň hynú privčasnou smrťou, ktorým láska príbuzných prispeje síce ku pomoci, lež neni vstave poskytnúť ich tesklivosti dostatočného lieku. Preto chce otcovskou štedrotou otvoríť pokladnicu zásluh Ježiša Krista pre svoje milované dietky.

Sú to dojímavé slová kniežata pokoja, z úst Benedikta XV., neunavne pracujúceho na zpätuvedení pokoja, ktorý už toľkým raneným spôsobil ulavenia, keď sa mu podarilo uskutočniť medzi panovníkmi shodnutie sa v záležitosti vymenenia invalidov (bojaneschopných zajatých hrdinov) a ktorý teraz usiluje sa so svojou dobrotivou rukou a srdcom ulaviť trápenie padnutých hrdinov.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

Odrazené útoky Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 2. októbra.

Na území od Lorra Corselly východne (od Rozecegno severne) v noci na 1. októbra bolo počuť palbu pušiek. Tejto srážky žiadna naša čata sa nesúčastnila.

Na odseku Cristallo proti sedlu medzi Bauchkofelom a Schönleutenneadom včera večer urobený útok alpínskych sme chytró odrazili.

Práve takto sa skončily aj na korutánskom fronte proti našim posíciam od Molurchonu a Bombachgrabenu na západ (od Pontefelu na sever) urobené opätovné útoky.

Na primorí, na území od Tolmeinu severne válečná činnosť klesla. Proti tolmeinskemu predmostiu včera večer urobený útok nepriateľa v našej palbe sa rozpadol.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ďalšie nezdary Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 3. októbra.

Taliani včera na úsvite koncentrovali sa k väčšiemu útoku proti severozápadnému odseku doberdovskej planiny. Naše delostrelectvo napadlo k útoku hotové čaty a svojou palbou ich zväčša rozprásilo. Takto sa podujatie nepriateľa scvrklo na vytrhnutie jedného bataillonu, prevedené pozdĺž cesty Sdraussina — San Martino. Tento útok, jako i druhý, o ktorý sa okolo puludna pokúsili, sme odrazili.

Podobne sa zmaril útok nepriateľa smerujúci ku tomu, aby od Redipuglie východne postúpil napred.

Za frontom nepriateľa dejúce sa isté pohyby taktiež i na benátskej železnici badateľná čulá premávka neušla našej pozornosti.

Na ostatných punktoch juhozápadného bojišťa niet významnejšej udalosti..

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Krvavá porážka Talianov.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 4. októbra.

Na tyrolskom fronte Taliani vyvinuli čulejšiu činnosť, ktorá sa na planinách vilgereuthskej a lafraunskej vyvinula vo väčšie trvácejšie boje.

Na odseku Tonale proti štítu Albiolo urobený, prudkou streleckou palbou pripravený útok nepriateľa včera večer *krvave sme odrazili*.

Naše posície na vilgereuthskej planine na Tlaute (od pohoria Maronia severne) od včasného rána stály pod rýchlou palbou ťažkých a stredného kaliberu kanónov. Predpoludním menšie čaty k útoku napohotove stojacej talianskej pechoty pokúsily sa o bezvýsledný útok. Večer nepriateľ tento útok väčšou, hlavne z bersaglierských a alpínskych čiat sostavenou válečnou silou zopakoval a sblížil sa ku našim posíciam. V noci podarilo sa mu jedon náš na spôsob tábora opevnený oporný bod zaujať, ale ho naše čaty po húževnatom boji, ktorý trval do ranných hodín, *znova vytiskly odtiaľ a takto všetky naše posície ostaly v našej moci*.

Na lafraunskej planine už palba nášho delostrelec-

áva ťažké ztraty zapríčinila talianskej pechote, ktorú sme prinútili cúvnuť.

Na odseku Buchensteina napredovanie menších nepriateľských čiat sme tiež ľahko prekazili.

Na ostatných frontoch niet významnej udalosti.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu

Na talianskom bojišti je ticho.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 5. októbra.

Na juhozápadnom fronte polozenie je nezmenené. Nepriateľ na planinách vilgereuthskej a lafraunskej včera neobnovil svoje útoky.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Odrazený taliansky útok.

Úradná zpráva z talianskeho bojišta, vydaná 6. októbra.

Na vilgereuthskej planine o polnoci jedon tuhý útok Talianov, ktorý sa miestami sblížil k našim prekážkam, *sme odrazili.*

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nový nezdar Talianov.

Z novinárskeho válečného stánu oznamujú: Naše čaty na talianskom bojišti, na vilgereuthskej planine nepriateľský útok veľkých rozmerov úplne odrazily. Talianske delostrelectvo spomenutý vidiek držalo pod výdatnou palbou a po tejto základnej príprave 5. októbra o polnoci silné talianske čaty k útoku sa hnaly napred. Podporou svojho ťažkého delostrelectva viacerým skupinám podarilo sa prebiť sa až ku našim prekážkam. V tomto kritickom okamžení však naša pechota daždom gúl zaplavila útočiace čaty, medzičím aj naše delostrelectvo pod palbou dobre mierených výstrelov držalo priestor pred našimi posíciami. Taliani svoje ťažké ztraty svojou napohotove stojacou rezervou síce naskutku doplnili, útok sa predsa už v hodinách včasného úsvitu úplne rozpadol a protiútok našich jednotlivých čiat konečne odohnal Talianov s priestoru pred našimi posíciami.

Vojna proti Rusom.

Ztraty útočiacich Rusov.

Úradná zpráva z ruského bojišta vydaná 3. októbra.

Pri potoku Kormin boj trval ďalej.

Nemecké a rakúsko-uhorské čaty nepriateľa vyhnaly z dediny Černys, o zaujatie ktorej posledné dni zúrily prudké boje.

Počet vo včerajšej zpráve spomenutých zajatcov vzrástol na 5400.

Slávnou účasť mala v týchto úspechoch naša jazda, ktorá obvyklým spôsobom pešo bojovala.

Ináč včerajší deň na severovýchode minul sa bez významnej udalosti.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Polozenie sa nezmenilo.

Úradná zpráva z ruského bojišta vydaná 4. októbra.

Včerajší deň minul sa bez významnejších udalostí.

Polozenie zostalo nezmenené.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Rusi ďalej cúvajú.

Úradná zpráva z ruského bojišta vydaná 5. októbra.

Bezvýsledným a ťažkým ztrát plným útokom predošlého dňa zmorený nepriateľ včera opustil západný breh dolného toku potoka Kormin.

Ináč na severovýchode niet významnejšej udalosti a polozenie sa nezmenilo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Polozenie sa nezmenilo.

Úradná zpráva z ruského bojišta vydaná 6. októbra.

Na ruskom bojišti niet zmeny.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach ruského východného a juhovýchodného bojišta hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Z východného bojišta.

2. októbra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Postavy na sever jazdecké boje ešte trvajú. Od Narockého jazera pri Spiagle a od Višneva na východ ruské vytrhnutia sme odbili. Po nezdarenom ztrát plnom útokú 30. septembra nepriateľ vzdal sa silnejších útokov.

Naše čaty včera pri Smorgone 3 dôstojníkov a 1100 obecných vojakov zajaly a 3 strojové pušky ukoristili.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Pred frontom armád maršalla bavorského kniežata Leopolda vo všeobecnosti bolo ticho. Nepriateľ i tu sa vzdal ďalšieho útočenia. Pred našimi čiarami leží mnoho mrtvol nepriateľa.

Armády maršalla Mackensena: Polozenie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Pri Černysi pozdĺž Kormina naše čaty útokom dobily nepriateľské posície. Nepriateľa zahnali sme na sever. Tisícristo zajatcov nám nechal v rukách. Na inom mieste frontu novších 1100 Rusov sme zajali.

Pri armáde generála grófa Bothmera Rusi v noci s 29. na 30. septembra od Tarnopola na západ pokúsili sa o prelomenie. Pokus s veľmi značnými ztrátami

nepriateľovými úplne sa zmaril. Naša jedna divízia dosiaľ 1168 Rusov pochovala, 400—500 ich ešte leží pred jej frontom. Početnú zbraň sme ukoristili.

Cúvanie Rusov trvá ďalej.

Hlavný válečný stán nemecký 3. októbra o východnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Armády maršalla Hindenburga: V jazdeckých bojoch svedených od Košjan južne nepriateľa zahnali sme na protejsí breh Mjadšjolky. Ináč dôležitej udalosti sa nestalo.

U armád maršalla bavorského kniežata Leopolda a maršalla Mackensena polohovanie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Po porážke pri Černysi a po zmareni sa všetkých proti frontu od tejto obce severne urobených ruských útokov, Rusi západný breh Kormina, vyjmúc menších strážnych posícií, na jednotlivých priečodných miestach opustili. Počet nemeckými čatami zajatých Rusov vzrástol na 2400.

4. októbra. **Armády maršalla Hindenburga:** Rusi po včerajšej hojnej streleckej príprave medzi Postovom a Smorgonom, takmer na celom fronte v hustých zástupoch pohli sa k útoku, ktorý sa s neobyčajne veľkou ich ztrátou rozpadol.

Taktiež bezvýslednými ostaly ich čiastočné nočné podujatia. Aj od Lemanova (pri Dvine) na juhozápad vytrhnutie nepriateľa sme odrazili.

U ostatných armád polohovanie je nezmenené.

5. októbra. **Armády maršalla Hindenburga:** Rusi po svojej 3. októbra utrpenej porážke svoje útoky proti našim posíciám včera len so slabšími oddeleniami zopakovali. Lahkým spôsobom sme ich odbili.

U ostatných armád žiadnej významnej udalosti sa nestalo.

Ruské patroly, ako sme bezpochybné ustálili, cieľom zavedenia našich čiat nosia nemecké šišaky. Samo sebou sa rozumie, že s takýmito ruskými vojenskými osobami, keď sa nám dostanú do rúk, dľa válečného práva robíme poriadok.

6. októbra. **Armády maršalla Hindenburga:** Nepriateľ včera medzi Dryšvjatským jazerom a Krevom znova započal väčšie útoky. Jednu čiastku útokov sme odbili, druhá čiastka v našej palbe sa rozpadla. Nepriateľ pri Košlanoch a od Višnievského jazera bezprostredne na juh zpočiatku dosiahol zdarv, ale protiútokom polohovanie pri ťažkých ztrátach nepriateľových opäť sme obrátili v náš prospech.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda a maršalla Mackensena: Polohovanie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Od Čartorijska na západ vyvinuly sa boje.

7. októbra. **Armády maršalla Hindenburga:** Pred Dvinskom (Dünaburgu) naše čaty v šírke päť kilometrov *vnikli do posície nepriateľa*. Od Dryšvjatského jazera na juh nepriateľa sme opäť ďalej nazad odtiskli. Jednu k útoku pohýnajúcu sa ruskú jazdu sme dostrieľali.

Medzi jazerom Boginskoje a okolím Smorgonu Rusi zopakovali svoje ztrátné prelomenie, ktoré bez výnimky — zčiasťky po boji zblízka — sa zmarily. Jedonásť dôstojníkov a 1300 mužov sme zajali. Pri Raggasen (vedľa Rigského zálivu) naše pobrežné batérie ťažko porúchaly jednu ruskú torpedovú loď.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Novšej udalosti sa nestalo.

Armády generála Linsingena: V bojoch pri Čartorijsku nepriateľa z hory od obce na západ sme odohnali.

Porážka Rusov na severe.

Viedeň, 7. októbra. U Hindenburgových armád v utorok na 145 kilometrov širokom fronte, rozprestierajúcom sa od Dryšvjatského jazera až po Krevo, bol väčší boj. Prudký útok Rusov, ktorý pri Košlanoch, od Višdy na 18 kilometrov juhovýchodne a pri južnom konci Višnievského jazera od Smorgonu na 30 kilometrov severne započali, zpočiatku bol zdarný, ale sme ich zčiasťky silnými protiútokmi odbili, zčiasťky ale v pustošiacej palbe Nemcov útok sa krvave rozpadol. Ztráty Rusov sú veľmi ťažké. U armád Linsingena pri Styre na okolí Čartorijska je nový boj.

Nebezpečie Rigy.

Hamburg, 8. októbra. «Neue Hamburger Zeitung»-u oznamujú z Kopenhágy: Ako vojenski znalci petrohradských časopisov ústálujú, prepustenie Rigy viac nemožno odkladať, keď nemecké obkolesujúce pohyby v severnom smere sa ďalej rozšíria.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

2. októbra: Angličania dnes v noci sa pokúsili, aby v bojoch posledných dní od Loosu na sever od nás opäť zaujaté územie protiútokom zpätvzali. Pokus s ťažkou, krvavou ztrátou nepriateľa sa zmaril.

Od Angresu juhozápadne, od Souchezu východne jako i od Neuville severne francúzske útoky sme odrazili. Počet zajatcov, ktorých naše čaty na tomto anglicko-francúzskom útočivom odseku zajaly, vzrástol na 106 dôstojníkov a 3642 mužov. V strojových puškách korist' je 26 kusov.

V Champagne Francúzi od Auberive východne na poludnie na širokom fronte útočili. Útok sa zmaril. Len na jednom mieste vnikol nepriateľ do našich posícií. Granátnici badenskej gardy prešli do protiútoka a jedného dôstojníka a 60 vojakov zajali, ostatni padli.

Od Le Mesnilu na sever a od Ville sur Tourbe na severouápad francúzske útoky sme odbili. Pri zavratení útokov posledných dní od Le Mesnilu severovýchodne 29. rezervný pluk zvlášte sa vyznačil.

Počet v bojoch svedených od Arrasu na sever a v Champagne zajatých a koristi včera vzrástol na 211 dôstojníkov a 10.721 hláv mužstva a na 35 strojových pušiek.

Bomby roja letúňov, ktorý sa pohol z Paríža cieľom napadnutia Laonu, zapríčinili smrť jednej ženy a jedného dieťaťa a ťažké poranenie jedného mešťana. Naše obranné kanóny od Laona južne sostrelily jeden lietací stroj, cestovateľov ktorého sme zajali. Druhý lietací stroj nad Soissonsom horiac spadol na zem.

Strašné ztraty Angličanov.

Hlavný válečný stán nemecký 3. októbra o západnom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Nepriateľské monitory popoludní urobili účinnú palbu na okolie kúpeľov Westend. Opätovné pokusy Angličanov, aby behom noci od Loosu na sever utratené územie opäť späť dostali, ostaly úplne bezvýsledné. Nepriateľ po ťažkej ztrate a miestami po rozhorčenom boji z blízka upustil od útokov.

Od Souchezu východne jedno vytrhnutie Francúzov napriek privedeniu do boja značných zástupov ľudí a plynových granátov sa zmaril. Z Neuville proti posiciam na výšinách ležiacich východne urobený pokus nepriateľa o útok pri ťažkých ztratách nepriateľa sme odrazili. V nočnom boji s ručnými granátmi, ktorý nasledoval po útoku, štyridsať metrov dlhú časť zákopy sme utratili.

Francúzi včera v Champagne nezopakovali útoky svojej pechoty. Kanonáda nepriateľova s meniacou sa prudkosťou ďalej trvala. Od Le-Mesnilu severne vyhodili sme nepriateľa z jednej, oproti našim posiciam výnievajúcej zákopy, medzi čím aj v zajatcoch utrpel značné ztraty. V boji s ručnými granátmi svedenom o posiciu od Ville sur Tourbe na severozápad my sme ostali navrchu.

Nepriateľ zopakoval svoje letúnske útoky proti Laonu a Vouziersu; na oboch miestach opäť viac občianskych osôb padlo v obeť shodeným bombám. Na okolí Rethelu k sleteniu sme prinútili francúzsku vzducholod «Alsace», v nej sediacich sme zajali. Dnes predpoludním o 8. hodine 30 minútach na neutrálne mesto Luxemburg francúzski letúni hodili bomby. Dvaja luxemburgskí vojaci, jeden robotník a jedna deva-odpredavačka boli ranení.

Veľké sklamanie v Paríži.

Hága, 4. októbra. Dľa parížskych správ pre malý výsledok dosavadnej offensivy je veľké sklamanie, zvlášte preto, že poloúradne ztratu akcií od 25. do 30. septembra odhadujú na 60.000 mrtvých a ranených. Vlaky vo dne v noci privážajú ranených do Paríža. Cez Boulogne dľa chýru neprestajne prichádzajú novšie dopravy čiat.

4. októbra. Pred Zeebrügge včera rano zjavilo sa päť monitorov, ktoré morské pobrežie bez účinku vzaly pod palbu. Traja belgickí obyvatelia padli v obeť kanó-

novej palbe. Naše pobrežné delostrelectvo trafilo jeden monitor, ktorý ťažko porúchaný museli odvliečť.

Od Loosu na sever z anglického frontu proti našej posicii bezvýsledné vytrhnutie; naše útočivé operácie proti tomuto frontu opäť pokročily.

Francúzi na výšine od potoka Souchez južne, od Givenchi severozápadne v jednej malej časti zákopy vedeli sa zahniezdiť. Od tejto výšiny na juh útoky Francúzov sme odrazili.

Od Neuville na severovýchod štyridsať metrov dlhú časť zákopy sme opäť zaujali.

V Champagne Francúzi včera popoludní od Massigesu na severozápad marne sa pohli k útoku. Počas sťahovania vzali sme ich pod koncentrickú palbu. Od Ville sur Tourbe severozápadne proti našim posiciam urobený tuhý nočný útok v palbe našich kanónov a strojových pušiek s ťažkými ztratami nepriateľa sa rozpadol.

Chalonské nádražie, ktoré je hlavným sbierajúcim miestom francúzskej skupiny v Champagne, jedna naša vzducholod zdarne bombardovala.

Ztraty Francúzov a Angličanov činia 190.000 hláv.

Berlinská Wolffova agencia prináša rozkaz francúzskeho generalissimusa Joffreva, ktorý dopĺňuje osvedčenie veliteľa divisie anglickej gardy lorda Cavana. Z dvoch listín, ktoré sa náhodou dostaly do rúk Nemcov, vysvitá, že cieľom útoku Francúzov a Angličanov bolo, aby Nemcov vyhnali z Francúzska, výsledok ale bol ten, že nemecké čaty asi na 840 kilometrov dlhom fronte, na jednom mieste v šírke 23 kilometrov, na druhom mieste, a síce nie pre vojenské výkony anglického útoku, lež následkom prekvapujúceho napadnutia dusivými plynami v šírke 12 kilometrov boli odtisknuté z najkrajnejšej čiary svojho obraného systému na druhú, nie však na poslednú čiaru. Dľa najopatrnejšieho počítania **ztrata Francúzov** v mrtvých, ranených a zajatých činila prinajmenej **130.000 hláv**, **ztrata Angličanov 60.000 hláv**, kdežto ztrata Nemcov nečinila ani piatu čiastku tohto čísla. Či nepriateľ po tomto má ešte výhľad dosiahnuť svoj konečný cieľ, nemôže byť predmetom debatty. Útok netrval vo dne v noci bez prestania, ani nikde neprešiel za našu druhú čiaru, ani v tom nás neprekazil, aby sme naše rezervy s takou istotou a účinnosťou mohli odtisknúť, ako sme to pri májovej offensive pri Arrasi mohli urobiť.

Najvyššia správa armády.

5. októbra. Proti pevnostnému dielu od Loosu na sever ručnými granátmi útoky Angličanov zase sme odrazili. Z príležitosti proti tomuto opevneniu urobených marných útokov Angličania mimo veľmi značných ztrát, ktoré v mrtvých a ranených utrpeli, vyše 80 zajatcov a 2 prístroje na hádzanie mín nechali nám v rukách.

Tú časť zákopy, ktorú Francúzi na výšine od Givenchy severozápadne boli obsadili, včera sme späť

dobili; medzi tým sme 4 francúzske strojové pušky ukoristili.

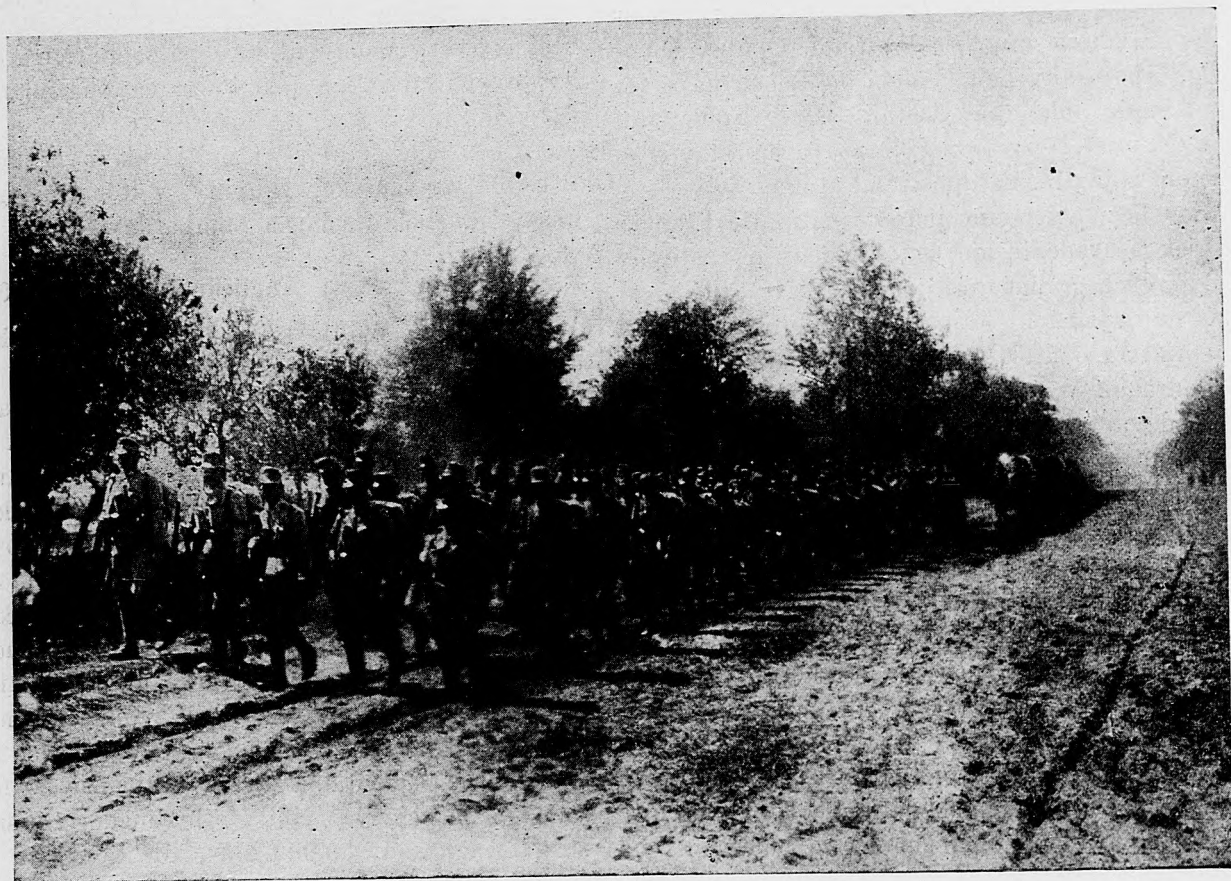
V Champagne nepriateľ pod tuhšou delostreleckou palbou držal posíciu od Soucinu na severozápad, kde aj útočivý úmysel nepriateľa bolo poznať. Palba našich kanónov prekazila napredovanie nepriateľa.

Pri Vauquois rozhodním mín predbehli sme nepriateľa. Početné míny nepriateľove sme dodružgali.

Nepriateľskí letúni na obec Biache St. Vaast od Arrasu severovýchodne hodili bomby. Jedného občana zabil, inej škody sa nestalo.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

fronte obnovili offensívu. Nepriateľ si myslel, že silnou kanónovou palbou, ktorú popoludní po najväčšiu prudkosť stupňoval, našu posíciu cieľom zamýšľaného všeobecného útoku bude vstave urobiť zrelou k útoku, medzi tým však na celom fronte svoje útočivé čaty postavil do hotovosti. Pod našou kanónovou palbou, ktorá sa pustila na vychodiace posície nepriateľa, Francúzom len na jednotlivých miestach sa podarilo svoje čaty priviesť napred k útoku; kde však urobili útok, tam sme ich ťažkou ich ztrátou odbili. Tak pri hradskej Somme—Py—Souain ich viackrát zopakované útoky úplne sa rozpadly a ich útoky od Beau-Séjour Ferme na sever a na severovýchod, jako i od Ville

Víťazoslávna cesta košických hrdinov v Rusku.

Príčina oslabnutia francúzsko-anglickej offensívy.

Zürich, 6. októbra. «Tagesanzeiger» oznamuje: Za príčinu oslabnutia francúzsko-anglickej offensívy krom neočakávaného nemeckého odporu udávajú ešte i to, že spojenci spotrebovali za mesiace shromaždenú delostreleckú muníciu. Veľká zásoba munície spojencov dľa spoľahlivých správ natoľko upadla, že v tom páde, jestli ju za niekoľko dní nebudú vedieť doplniť, za najbližším všeobecným útokom musí nasledovať za viac mesiacov trvajúca prestávka. Francúzska tlač na toto obecenstvo už začína opatrne pripravovať.

6. októbra: Na výšine vypínajúcej sa od Neuville severovýchodne jeden ručnými granátmi urobený útok Francúzov sme odrazili. V Champagne Francúzi sa včera pokúsili, aby na svojom dosavádom útočivom

sur Tourbe na severozápad tiež ostaly úplne bezvýsledné.

Angličania vo svojej 1. októbra 1915. datovanej zpráve tvrdia, že sa v povetrom boji voči našim letúňom dostali do prevahy. O tomto nasledovný výkaz podá najlepší rozhlad.:

V septembri ztrata Nemcov v lietadlách bola nasledovná:

v povetrom boji zahynuly	3 lietadlá,
zmizly	... .. 2 «
so zeme sostrelili	... .. 2 «

Súhrnná ztrata ... 7 lietacích strojov.

Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!

Za ten istý čas ztrata nepriateľa bola nasledovná :

	anglické lietadlá	francúzske lietadlá
v povetnom boji zahynuly ...	4	11
so zeme sme sostrelili	1	4
v našich čiarach a za nimi sle- tely	3	7
Súhrnná ztrata	8	22

30 lietacích strojov.

riaditeľná vzducholod «Alsace», ktorá 2. t. m. odletela s úlohou, aby bombardovala jedno miesto, nevrátila sa. Dľa chýru z nemeckého prameňa vzducholod pri Retheli zakotvila a jej mužstvo údajne zajali. Jedna Zeppelinovská vzducholod v noci s 3. na 4. t. m. preletela ponad Chalons, hodila bomby, ktoré zapríčinily hmotnú škodu.

8. októbra : V Champagne francúzska ofenzíva trvala ďalej. Po kanónovej pomaly na najväčšiu prud-

Trén na vrchovej ceste.

Francúzi sa ponosujú.

Berlin, 7. októbra. Stockholmský zpravodajca «Voss. Ztg.»-u dôrazne poukazuje na to, že francúzsku ofenzívu na západe na petrohradské súrenie hodne skôr započali, než to Joffre a Kitchener mali v pláne. Zpravodajca z veľmi dobrého prameňa dozvedá sa, že francúzsky vojenský atašé v Petrohrade generál Lagiche pred ministrom vojny Polinanovom s trpkosťou sa ponosoval pre toto vynútené súrenie francúzsko-anglickej ofenzívy a týmto sa usiloval vysvetliť pomerne veľmi nepatrný výsledok ofenzívy. Veľkým francúzskym «zdarom» práve polozenie terajšej ruskej vlády chceli upevniť.

Osud francúzskej riaditeľnej vzducholode «Alsace».

Parižska Havasova agencia oznamuje : Francúzska

košť stupňovanej palbe včera na úsvite opäť sa započaly útoky. Od Souainu na severozápad šesť hromadných útokov Francúzov s ich veľmi ťažkými ztratami sa rozpadlo, medzičím sme 2 dôstojníkov a 180 mužov zajali. Od hradskej Somme-Py-Souain na západ čiastkam dvoch znova prišlých divízií ne jednom mieste smerom St. Marie podarilo sa za naše najprednejšie čiar postúpiť napred. Naskutku započatý náš protiútok nepriateľa opäť vybil ; 12 dôstojníkov, 29 poddôstojníkov, 550 mužov sme zajali, 2 strojové pušky sme ukoristili. Od menovanej hradskej na východ nepriateľ so svojimi hromadnými útokmi nevedel docieľiť spomenutia hodného zdaru.

Proti jednej, od majera Navarin na východ ležiacej malej časti zákopy, v ktorej sa nepriateľ usalašil, náš útok je v prúde. Len pri Tahure a odtiaľ na sever vedel nepriateľ — po sem i tam vlniacom sa boji —

získať asi 800 metrov priestoru. Útok našim protiútokom sme zastavili. Pokusy nepriateľa, aby naše posície od majera Beau-Séjour na sever a na severovýchod prelomil, sa úplne zmarily. Kde nepriateľ mohol vniknúť do našich zákop, tam sme ho zničili alebo zajali. Posícia v celej svojej rozsiahlosti je v našej moci, 3 dôstojníkov, 300 mužov sme zajali, 3 strojové pušky sme ukoristili. Po nepriateľskom od Ville Sur Tourbe na juhozápad proti našej pozícii Bríqueterie urobom prudkom, ale marnom útoku behom dňa nasledovali len slabé vytrhnutia, ktoré sme odbili, alebo našou kanónovou palbou už v zárodku udusili.

Od Arrasu na sever boli len nepatrné boje ručnými granátmi. Pri doline Aisne vedľa Sapigneulu proti jednej napred vyčnievajúcej časti našej zákopy urobený silnejší útok Francúzov sa nezdaril.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostiach bojišťa proti Rusom, Francúzom, Angličanom a Talianom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy :

1. októbra. Na odseku Anaforty v noci s 29. na 30. septembra naše výskumné oddelenia odohnali výskumné oddelenia nepriateľa a až po ich zákopy ich prenasledovali. Pri tejto príležitosti 20. pušiek, bodáky a válečné prostriedky sme ukoristili.

Na odseku Ari Burnu naše delostrelectvo na ľavom krídle rozbúrало nepriateľské strelecké zákopy a úkryty na okolí Kanlišchitu.

Na odseku Sed il Bahru 29. septembra jedna mína, ktorú sme na pravom krídle rozhodli, rozbúrала jednu časť nepriateľských streleckých zákop. V noci s 29. na 30. septembra naše výskumné oddelenie na pravom krídle rozbúrало z vriec piesku a drótených ohrád pozostávajúce prekážky pred nepriateľskými streleckými zákopami.

Na ostatných frontoch niet nič nového.

2. októbra. Na dardanellskom fronte polozenie je nezmenené. Neše výskumné oddelenia počas svojich útokov vždy ukoristia pušky a válečné prostriedky.

Naše delostrelectvo odpovedalo na palbu jedného nepriateľského križiaka, ktorý bez zdaru strieľal na naše posície na výšinách pri Ari Burne. Križiak sme raz doplna trafili, načo sa vzdialil.

Pred Sed il Bahrom delostrelecký súboj vždy trvá.

Na ľavom krídle zničili sme jednu časť nepriateľských streleckých zákop. Na pravom krídle naša jedna protimína rozhodila jednu nepriateľskú mínu a zabila nepriateľských sapeurov.

Na ostatných frontoch nič nového.

4. októbra. Pri Anaforte a Ari Burne významnej udalosti sa nestalo. Na odseku Sed il Bahru nepriateľské delostrelectvo 3. októbra proti nášmu ľavému krídlu asi 1000 nábojov vystrelilo bez toho, aby boli maly účinok. Jeho palbu tuhá protipalba nášho delo-

strelectva umlčala. Jedna mína, ktorú sme na tomto krídle rozhodli, nepriateľovi zapríčinila ťažké ztraty. Naše delostrelectvo jeden nepriateľský križiak, ktorý páľil smerom Dardanell, dvakrát trafilo a pancier križiaka rozbúrало.

Dňa 5. októbra naše anatolské batterie strieľaly na jednu nepriateľskú loď pri sed il bahrskom prístave a nepriateľovi zapríčinily citelné ztraty. Nepriateľ odpovedal na palbu bez toho, aby bol dosiahol účinok. Inej významnej udalosti sa nestalo.

Hlavný válečný stán turecký 6. októbra vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Dardanellský front. Pri Anaforte naše delostrelectvo strieľalo na jeden nepriateľský tábor v blízkosti Bujuk Gimikli a zapríčinilo tam veľký zmätok a škodu.

Pri Ari Burne občasne bola obapolná palba pechoty a delostrelectva.

Na odseku Sed il Bahru nepriateľom pred našim pravým krídlom rozhodená mína, ajko i proti nášmu ľavému krídlu urobené zvyčajné bombardovanie nezapríčinilo žiadnu škodu.

Na ostatných odsekoch niet významnej zmeny.

Štvorspolok zastaví dobíjanie Dardanell.

Sofia, 6. októbra. Sem prišli spoľahlivé chýry, že štvorspolok už začal odťahovať svoje vojská s Gallipolského polostrova. Za isté berú, že štvorspolok definitívne zastaví dobíjanie Dardanell.

Vojna na mori.

Naša podmorská loď potopila francúzsky parník.

Londýn, 5. októbra. Reuterova agencia oznamuje z Marseille: Dňa 3. októbra na okolí ostrova Cerigo pozdĺž gréckeho pobrežia jedna podmorská loď potopila 3500túnový francúzsky parník «Provincia». Mužstvo bolo prinútené vysadnúť na ochranné člny.

Lugano, 6. októbra. «Corriere della Sera» oznamuje z Marseille: Francúzsky parník «Provincia» vládla rekvirovala a naložený potravinami a materiálom poslala do Pyreusa. Tento parník v nedeľu rano na okolí ostrova Cerigo jedna rakúsko uhorská podmorská loď potopila. Mužstvo zachránili.

(Ostrov Cerigo, starogréckym menom Kythera, terajším gréckym menom Kitira, leží medzi najjužnejším pobrežím Grécka a ostrovom Krétou, pri západnom vchode Egejského mora. *Red.*)

Záležitosť parníka «Arabic».

Londýn, 5. októbra. Reuterova agencia oznamuje z Washingtona: Ako z veľmi smerodajného prameňa počuť, vládla Spojených Štátov bude sa pridržať svojej požiadavky, aby Nemecko potopenie parníka «Arabic» vyhlásilo za nesprávne a aby dostala garanciu, že podobný prípad sa nezopakuje.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťana!»

Svätá Alžbeta, uhorská kráľovská dcéra, medzi chudobnými.

Potopená dopravná loď.

Köln, 7. októbra. Dľa «Kölnische Zeitung»-u «Corriere Espanol» zo spoľahlivého prameňa oznamuje, že pred pár dňami nemecká podmorská loď pri Gibraltáre jednu, ku anglickému válečnému námorníctvu prislú-

chajúcu dopravnú loď vystrelením torpeda potopila. Angličania zatajujú túto ztratu. Dľa správ došlých z Tangera pri Angere voda vyhodila mŕtvoly viac námorníkov, ktoré celkom v tichosti zakopali. Vzhľadom na nemecké podmorské lode posielanie novších čiat z Gibraltáru predbežne zastavili.

Potopené Anglické parníky.

Londýn, 7. októbra. Spoločnosť Lloyd oznamuje, že anglické parníky «Sailor Prince» a «Haydn» potopili. Mužstvo «Haydn» a je v bezpečnosti. Aj z parníka «Sailor Prince» viac ľudí zachránili.

Londýn, 7. októbra. Anglickú parolod «Novocastrian», ktorá obsahovala 1060 tún, utonula. Matrózov, z ktorých dvaja boli ranení, zachránili.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Naše čaty zdarne napadly Srbov a Černohorcov.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa vydaná 2. októbra.

Na fronte Sávy v blízkosti ústia Kolubary naše batterie odpovedajúce na kanonádu nepriateľa, zdarne vzaly pod palbu srbské posície na pobreží.

Pri Gorazele odohrali sme asi 300 hláv počítajúcu černoorskú čatu.

Od Trebinje na východ naše čaty podporované palbou našich hranicu zavierajúcich ochranných diel, sledily na černoorskom území; napadly predné voje nepriateľové a zničily niekoľko skladov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Čulé srážky pri Drine.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa vydaná 4. októbra.

Pri dolnom toku Driny čulé šarvátky. Ináč ticho.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Naše čaty na srbskom území sledily.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa vydaná 5. októbra.

Naše čaty pohnú sa od hranice pozdĺž Driny na srbskom území sledily. Priviedly zajatcov.

Ináč významnej udalosti niet.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Na srbskom bojišti nič nového.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa, vydaná 6. októbra.

Na juhovýchodnom bojišti niet nič nového.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Preloženie sídla vlády.

«Grazer Tagespost» oznamuje zo Sofie: Dľa spoľahlivých z Nišu prišých chýrov, srbská vláda porobila všetky prípravy, aby sa ministerstvá, skupština, železničná direkcija, štátne úrady a banky presťahovali z Nišu. Vláda svoje sídlo preloží do Prištiny, kde už prenajali početné budovy a stavajú i nové, aby pre

úrady bolo dost miestností. Chýr o preložení sídla vlády v Niši vyvolal veľkú nepokojnosť a veľká časť obyvateľstva spolu s vládou chystá sa vysťahovať z mesta. Cieľom upokojenia obyvateľstva cenzúra dovolila písať o veľkých opevňovacích prácach v Niši.

Bombardovanie Nišu z povetria.

Paríž, 6. októbra. Havasova agencija oznamuje z Nišu: Dňa 4. októbra predpoludním jedon nepriateľský lietací stroj preletel ponad Niš a na prostriedok mesta hodil viac bomb, ktorým šesť ľudí padlo v obeť.

Srbský finančný minister zažakoval.

Parížska Havasova agencija oznamuje z Nišu: Dľa zprávy polouradného «Odjek»-u minister financií Paču, ktorý ochorel, najbližšie zažakuje. Jeho nástupcom bude srbský vyslanec parížsky Vesnič.

Naše vojská v Srbsku.

Naše a nemecké čaty prešly do Srbska.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa vydaná 7. októbra.

Rakúsko-uhorské a nemecké vojská včera medzi ústím Driny a Železnou bránou na početných miestach *vynútily priechod na fronte Dunaja a Sávy.* Srbské predné voje sme zpät zahnali.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecká úradná zpráva.

Hlavný válečný stán nemecký 7. októbra o srbskom bojišti vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Nemecké a rakúsko-uhorské vojská na viac miestach prešly cez Drinu, Sávu a Dunaj a na východnom brehu Driny, na južnom brehu Sávy a Dunaja *pevne si zastaly.*

Naše vojská v Belehrade.

Viedeň, 7. októbra. Sem prišly zprávy, že *naše vojská dnes rano vťahly do severnej časte Belehradu.* Srbská posádka vyvíňuje rozhorčený odpor. Védie sa krutý pouličný boj.

Štvorspolok proti Bulharsku.

Ruský ultimát Bulharsku.

Petrohrad, 4. októbra. Petrohradská telegrafická kancelária oznamuje: Ruský vyslanec sofijský dostal úpravu, aby ministerskému predsedovi Radoslavovi bez meškania odovzdal nasledovnú notu:

«Udalosti, ktoré sa nateraz v Bulharsku odohrávajú, ukazujú definitívne odhodlanie vlády kráľa Ferdinanda, že osud krajiny skladá do rúk Nemecka. Prítomnosť nemeckých a rakúsko-uhorských dôstojníkov v ministerstve vojny a pri generálom štábe-armády, koncentrovanie čiat na územiach so Srbskom

hraničiacich a ďalej siahajúca finančná podpora, ktorú sofijská vláda prijala od našich nepriateľov, žiadnu pochybnosť viac nenechávajú o ciele vojenských príprav bulharskej vlády. Mocnosti dohody, ktoré si osvojily uskutočnenie snáh bulharského ľudu, viackrát upozornily ministerského predsedu Radoslavova, že každé protisrbské držanie sa považujú za namerané proti nim. Sľuby, ktoré predseda bulharskej vlády na tieto upozornenia v početných prípadoch učinil čo odpoveď, skutky podvracujú. Rusko, ktoré s Bulharskom oslobodenie tohto zpod tureckého jarma čo večná pamiatka spája, s tým, že svojho diplomatického zastupiteľa nechá v Sofii, nemôže dať znak svojho schválenia ku tomu, aby robili prípravy ku bratovraždnému napadnutiu jedného slovanského ľudu a spojenca Ruska. Ruský vyslanec preto dostal úpravu, aby Bulharsko opustil s celým osobníctvom vyslanectva a konsulatov, keď bulharská vláda svoj pomer ku slovanskej záležitosti a nepriateľom Ruska **za štyriadvadsať hodín otvorene nepretrhne** a keď sa bez meškania nepreberie ku odstráneniu dôstojníkov, ktorí patria ku armádam štátov, čo s mocnosťami dohody stoja vo vojne.

Učinok ultimátu v Sofii.

Amsterdam, 5. októbra. Dľa sofijských telegramov bulharský ľud ruský ultimát neprekvapil; chýry o ruskej note pokojne prijal. Pred budovou rakúsko-uhorského a nemeckého vyslanectva boli vlastnecké demonstrácie a ovácie.

Dopisovateľ londýnskeho «Times»-u telegrafuje svojmu časopisu, že Bulharsko požiadavky Ruska odmietne.

Sofia, 5. októbra. Pred srbským a ruským vyslanectvom sriadili viac demonstrácií, ktoré nabudly vyhrážavého náteru. Policia jednu každú demonstráciu potlačila. Zástup následkom zakročenia polície mohol páchať len menšie výtržnosti. Paloty vyslanectiev obstala polícia už aj preto, lebo maršbattaillony, ktoré tiahly pred vyslanectvami, hlučne demonštrovaly proti Srbsku a Rusku. Brány vyslanectiev zostaly zavreté.

Anglicko vyhráza sa Bulharsku pretrhnutím diplomatického pomeru.

Rotterdam, 5. októbra. Dľa londýnskeho «Daily News»-u už je len otázkou hodín, aby medzi Anglickom a Bulharskom diplomatický pomer bol pretrhnutý, lebo pevným odhodlaním Anglicka je, že naskutku bude konať, jestli Bulharsko bez meškania neodzbrojí.

Vojska štvorspolku na Balkáne.

Lugano, 5. októbra. Dľa správ talianskych časopisov akcia štvorspolku na Balkáne sa už započala. Ku vojne potrebné čaty prirodzene z dardanellského frontu odtiahnu. «Tribuna» oznamuje, že v jednom gréckom prístave už i začali vyvážať na breh vojská.

Saloniky, 4. októbra. (Uhorská telegr. kancelária.) Na francúzskom križiaku «Matouche Treville» a na

jednej anglickej torpedovej lodi sem prišiel anglický generál Hamilton so svojim generálnym štábom, krem toho asi 20 francúzskych a anglických dôstojníkov a väčší počet vojakov. Sem prišli cudzozemskí vojaci ubytovali sa v hoteloch a súkromných domoch.

Saloniky, 2. októbra. (Telegramm prišiel opozdene.) Sem prišlo viac anglických križiakov a očakáva sa, že vyložia na breh 40.000 mužov.

Lugano, 5. októbra. «Secolo» píše, že Francúzsko a Anglicko v Salonikách začína svoju akciu, kdežto Rusko bude operovať na brehoch Čierneho mora. Taliansko, dľa chýru, v balkánskej akcii 50.000 mužmi sa zúčastní. Túto armádu však nevyložia na breh v Salonikách, lež na druhom bode balkánskeho pobrežia.

Urazenie neutrality Grécka.

Zürich, 5. októbra. Talianske časopisy prinášajú z Paríža a Athén datované telegramy, dľa ktorých čiat v Salonikách alebo v inom gréckom prístave je bezprostredne blízko.

Dľa «Giornale d'Italia» je isté, že vyloženie vojska na breh štvorspolok uzavrel a že sa to i stane. Časopis ktorý veľmi blízko stojí ku Salandrovi a Sonninovi, rozvinuje, že vojsko zodpovedne cieľu treba vyložiť na breh ešte prv, než bulharsko napadne Srbsko. Potrebné urazenie neutrality Grécka — píše časopis — je nepatrnou vecou a len otázkou formy a to tým viac, lebo štvorspolok pri tomto urazení gréckej neutrality má pred očami dôležité ciele a Grécko proti urazeniu svojej neutrality zaiste nevyvinie skutočný odpor.

Paríž, 3. októbra. Dľa zprávy «Temps»-u štvorspolok sdělil gréckej vláde, že návrhy, ktoré bol učinil Bulharsku, aby ho primal ku zúčastneniu sa vojny proti Turecku, odvoláva. Vyloženie na breh francúzskeho a anglického vojska v Salonikách je bezprostredne blízko.

Genf, 5. októbra. Tlač štvorspolku pripravuje verejnú mienku, že štvorspolok pracuje na note, v ktorej nepožaduje, lež odvolávajúc sa na srbsko-grécky sváz, len prosí Grécko, aby neprekážalo pretiahnutie vojska štvorspolku cez grecke územie do Srbska.

Venizelos ohradzuje sa proti urazeniu neutrality Grécka.

Athény, 4. októbra. (Uhorská telegrafická kancelária.) Grécky ministerský predseda Venizelos na francúzskom a anglickom vyslanectve **oznámil svoje ohradovanie sa proti urazeniu neutrality Grécka**, čo by sa vtedy stalo, keby v gréckych prístavoch vyložili na breh francúzske a anglické vojsko.

Posledná hodina Srbska.

Sofia, 5. októbra. Poloúradný «Novi Vek» píše: Dni Srbska sú spočítané. Svojmu zničeniu však snád môže ešte vyhnúť. Srbská vláda musí byť pri rozume, lebo uderila posledná hodina.

Kresťania katolíci, kupujte len u kresťanov!

Hlavný bulharský a srbský veliteľ.

Sofia, 5. októbra. Za hlavného veliteľa bulharskej armády, dľa chýru, vyhliadli generála Jekov-a, terajšieho ministra vojny. Veliteľstvo proti Bulharsku postavenej srbskej armády prevzal generál vajda Štefan Štefanovič. Armáda pozostáva z päť divisií.

Bulharsko odmietlo ultimát Ruska.

Pretrhnutie diplomatického pomeru medzi Bulharskom a Ruskom.

Uhorská telegrafická kancelária dnes v noci o 1/23. hodine uverejnila nasledovný telegramm :

Petrohrad, 6. októbra. Dľa 5. októbra datovanej zprávy petrohrskej telegrafickej kancelárie odpoveď bulharskej vlády na ultimát ruskej vlády popoludní o 2. hodine 40 minútach odovzdali. Ponáváč obsah odpovede **nebol uspokojujúci**, ruský vyslanec bulharskému ministerskému predsedovi **oznámil pretrhnutie diplomatického pomeru**. Na obranu ruských záujmov podajul sa diplomatický zastupiteľ Hollandska.

Bulharská zpráva o ultimáte.

Sofia, 5. októbra. Bulharská telegrafická kancelária uverejňuje nasledovnú úradnú zprávu :

Včera popoludní medzi 4. a 6. hodinou zastupitelia Ruska, Francúzska a Veľkej Britannie vyhľadali ministerského predsedu. Zastupitelia Ruska a Francúzska ministerskému predsedovi odovzdali nie totožnú charakter ultimátu majúcu notu, v ktorej zbrannej, Bulharskom vyhlásenej neutralite a cieľu bulharskej mobilisácie privlastňujúc vnútený smysel, vyhrázaním sa pretrhnutia diplomatického pomeru žiadajú, aby Bulharsko za 24 hodín otvorene pretrhlo diplomatický pomer s ústrednými mocnosťami a aby odstránilo nemeckých a rakúsko-uhorských dôstojníkov, ktorí sa pri rozličných bulharských generálnych štáboch udajne zdržajú.

Zastupiteľ veľkej Britannie sdelil krátku verbálnu notu, dľa ktorej Veľká Britannia pretrhne diplomatický pomer s Bulharskom, keby z faktu bulharskej mobilisácie na Balkáne povstalo nepriateľstvo.

Zastupiteľ Talianska, nemajúc úpravy, ku tomuto kroku svojich súdruhov sa ešte nepripojil.

Odpoveď Bulharska Rusku.

Sofia, 5. októbra. Dnes popoludní odovzdali odpoveď Bulharska na anglicko-francúzsko-ruský ultimát. Popoludním bulharská vláda sdelila zastupiteľom štvorspolku odpoveď Bulharska na návrhy, ktoré mocnosti štvorspolku 14. septembra podaly Bulharsku.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmlenky pre každého.

Bulharsko sa rozhodlo.

Štvorspolok pretrhol diplomatický pomer s Bulharskom.

Sofia, 7. októbra. Bulharská telegrafická kancelária oznamuje: Zastupitelia štvorspolku včera večer vypýtali si svoje cestovné passy. Taliansky vyslanec, ačkoliev nebol odovzdal žiadnu notu, pripojil sa k žiadosti svojich kollegov. Belgický vyslanec urobil podobne. Dnes predpoludním aj srbský vyslanec vypýtali si cestovný pass.

Rím, 7. októbra. Stefaniho agencia oznamuje: Vyslanci Anglicka a Talianska bulharskej vláde odovzdali notu, v ktorej sa pripojujú ku note, ktorú vyslanci Ruska a Francúzska odovzdali a vypýtali si cestovné passy.

Sofia, 7. októbra. Bulharská telegrafická kancelária oznamuje: Ruský vyslanec Šavinski, ktorý pre zapálenie slepého čreva chorí leží v posteli, aj po odcestovaní ostatných diplomatických zastupiteľov ostane v Sofii čo súkromný človek.

Poverenie Hollandska.

Sofia, 7. októbra. Bulharská telegrafická kancelária oznamuje: Diplomatického zastupiteľa Hollandska poverili obranou francúzskych, ruských, anglických, talianskych, belgických a srbských poddaných.

Čo má každý vojak bez pochyby vedieť?

Stoj! — (Halt ver da?) — Kto si?

(Dokončenie.)

Pre odstránenie tohoto nebezpečenstva sa stali mnohí šľachetne smýšľajúci mužskí a ženy abstinentami a založili spolok abstinentov, t. j. pre takých údov spoločnosti ľudskej, ktorí žiadneho opojného nápoja nepoživajú. Roku 1911 bolo na celom okršleku zemskom 23 millionov 817 tisíc abstinentov. Od tých čias počet ich hodne vzrástol. Medzi nimi je i mnoho vojenských dôstojníkov a vojakov. Úplné sa zdržovanie vojaka od všetkých opojných nápojov je istým znakom, že miluje vlasť svoju. Vojak abstinent tým, že žiadneho opojného nápoja nepožíva, príkladom poučuje svojich súdruhov, ako sa majú chrániť svojho úhlavného nepriateľa : alkoholu. Vojak abstinent je vzdelaným vojakom, lebo pre svoju miernosť a úplnú zdržanlivosť má vždy voľný prístup do vzdelaných domov. Vojak abstinent je rozumne smýšľajúci, veď nevyhadzuje po daromnici peniaze na ľud ohlupujúce opojné nápoje. Vojak abstinent svedomite plní svoje povinnosti, na ktorého hrdá môže byť vlasť nielen počas pokoja, ale i počas dlho trvajúcej vojny. Naopak ale, už nejedon vojak, ktorý s cudzími po krčmách lumpoval, s rozchýrenými ženami obcoval, peniaze keď mal, premrhal, na čas do kasárne neprichádzal, ustavične a ľahko

mysle dlžoby robil — podplateným vlastizradcom sa stal. Lebo nemierny vojak nielen že je lakomý, ale je i chvastavý a jazyčný. Bo:

Dieťa, blázon, víno, žena,
Tajných vecí v sebe nemá.

A predsa prezradenie jedného jedinkého slova prináša častokrát záhubu tisícim. Preto, udatný bojovník, buď striezlivým, opovrhni opojným nápojom — alkoholom a nalezneš života svojho najväčší poklad, to povedomie totižto, že si povinnosti povolania svojho svedomite vyplnil. I básnik potvrdzuje túto pravdu, keď pravil: Rozkošná žiadost' pozbavuje človeka rajskej blaženosti, a len zdržanlivosť a seba zapieranie môže mu ju nazpäť vydobíť.

Ale jaký že nápoj má vojak požívať?

Najlepší a najzdravší nápoj pre vojaka je čistá pitná voda, ktorá utiši smäd u človeka. Už samá zkušenosť nás učí, že liehoviny smäd neutišujú, ale ešte zväčšujú. — Nie celkom čistú alebo podozrivú vodu najprv prevarme; trochu kávy alebo čaju ku nej pridajme alebo i šťavy citrónovej a budeme mať z nej nápoj príjemný.

Nápoje smäd znamenite hasiace sú: slabý čaj (ale bez rumu); slabá (vojenská) káva, chladné mlieko, rozličné ovocné šťavy, ako: malinová, citrónová šťava; mušt ovocný alebo z hrozna, ba i rozličné ovocie. A takéto smäd utišujúce nápoje môže si každý sám pripraviť. Zvlášte ale citrón je spôsobilý smäd zhasiť.

Drahý vojaku, či by si trpel pri boku svojom nepriateľa číhajúceho na tvoj život? Nuž a alkohol nenie tvojím najväčším nepriateľom, ktorý útočí na telo i dušu tvoju? Čože robiť? Ako započat'?

Predovšetkým urob prípravu, lebo táto viac stojí, ako učiť sa. Pevne vezmi si pred seba, že za niekoľko týždňov úplne sa budeš zdržovať od všetkých opojných nápojov a sám na sebe sa presvedčíš, že tých 134 profesorov akú blahonosnú pravdu dokazujú. Nepohoršuj sa nad tým, že sa tvoji súdruhovia s teba posmievať, alebo ťa potupným menom urážajú, ačkoľvek práva ku tomu žiadneho nemajú. Rozumný človek veru pre tvoju miernosť ťa nevysmeje, ba ťa pochváli, že z lásky oproti sebe a bližnému vieš sa zdržať ešte i vína a piva. — Keby si musel niekedy vojsť do hostinca, vyhľadaj si taký, kde nepredávajú liehoviny nápoje — po väčších mestách už nájdeš i takéto hostince. Jestli by si ale takýto hostinec najst' nemohol, rozkáž si radšej niečo z pokrmu alebo minerálnej vody, aby si nardarmo pri stole nesedel.

Keď si prípravu za niekoľko týždňov zdarne previedol, urob pevné predsavzatie: navždy abstinentným zostaj. Buď potom stálym v dobrom. Stálosť ale v dobrom napomáhajú dobré knihy a spisy, ktoré o hrozných a hnusných následkoch alkoholizmu pojednávajú a na prostriedky oproti tejto morovej rane poukazujú. Takéto knihy sú k objednaníu v každom kníhkupectve alebo pri spolku sv. Štefanskom, Budapešť, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz. alebo pri spolku sv. Adalberta v

Trnave, alebo i pri spolkoch abstinentných. — Stálosť a vytrvanlivosť v striezlivosti (abstinenccii) napomáhajú i spolky, ktoré nám pri zakladaní takýchto spolkov úpravu dávajú, nás poučujú, svojimi letákmi oduševňujú a ku spolupatričnosti a svornosti nás povzbudzujú. Takéto spolky sú: «Uhorský Katolícky Abstinentný Spolok sv. Kríža»; správa toho spolku sídli: Batizfalva, Szepes. «Spoločnosť Antialkoholická», ktorej sídlo je: Gyergyószentmiklós, Csik megye. — Stálosť a vytrvanlivosť naposledy napomáhajú: 1. sľub, ktorým sa zaväzujeme, že žiadnych liehovín požívať nebudeme; 2. modliby, ako i súkromné a verejné spolkové pobožnosti. — A aby si stálym a vytrvanlivým bol v svojom predsavzatí, pomodli sa každodenne nasledujúcu modlitbu:

1. Ó Bože, Otče môj, na dôkaz lásky mojej k Tebe, k vynahradeníu tvojej narušenej úcty, k zabezpečeníu spasenia duše mojej pevne si pred seba beriem, že dnešný deň ani vína, ani piva, ani žiadneho opojného nápoja piť nebudem. Toto sebamrtvenie obetujem Ti v spojení obety Syna Tvojho Ježiša Krista, ktorý sa každodenne ku Tvojej sláve na oltári obetuje. Amen.

2. Večný Otče! obetujem ti drahocennú krv Tvojho Syna ku zadostučineníu za moje hriechy, za záujmy Cirkve a za obrátenie opilcov.

3. Najsladšie Srdce Ježiša, daj, abych Ťa vždy viac a viac miloval.

CHYRNÍK.

Knieža-primas hlavným kňazom rádu sv. Štefana. Jeho veličenstvo kráľ na jeho eminenciu kardinála knieža-primasa dr. Jána Csernocha upravil najvyšší reškrípt, v ktorom mu udeľuje veľký kríž rádu sv. Štefana a zároveň vymenúva ho za hlavného kňaza tohože rádu.

Kráľova vďaka armáde. Jeho veličenstvu kráľovi z príležitosti menín arciknieža Fridrich ako hlavný veliteľ v mene armády telegraficky zablahoželal. Na tento pozdrav jeho veličenstvo poslal nasledovnú odpoveď:

«Kým blahoželania, ktoré ma mimoriadne potešili a ktoré ste vy, milý môj maršall, z príležitosti mojich dnešných narodenín v mene zbranej sily tlumočili, s najvrejšou vďakou prijímam, mimoriadnym uspokojením naplňuje ma tá pevná dôvera a bojaktivnosť, ktorá vás a moju zbrannú silu preniká. Vysoko si ctím všetko, čo armáda a flotta vyše roka s našimi vernými spojencami ruka v ruke prevádza a dôverujeme, že naše zbrane neohrozene vytrvajú až po vydobitie konečného víťazstva. Vám, všetkým vojenským vodcom a bojovníkom posielam svoje požehnanie, pozdrav a blahoželanie. Franc Jozef».

Vďaka jeho veličenstva hlavný veliteľ sdělil armáde v dennom rozkaze.

Posviacka kostola v Budapešti. V nedeľu predpoludním posvätil jeho eminencia kardinál knieža-

primas dr. Ján Csernoch dľa Kráľovnej sv. Ružena pomenovaný nový kostol rádu dominikánov na Thökölyho ceste. Pri posviacke vládu zastupoval minister osvety Béla Jankovich a hlavné mesto Budapešť podmešťanosta gróf Gejza Festetics a predseda sirotskej stolice Béla Melly. Po posviacke Alexander Giesswein, prälát-kanonik, *snemový vyslanec, povedal vzletnú slávnostnú reč, rozpomínajúc sa na všetkých, ktorých obetami umožnili, vystavenie tohoto skvostného chrámu. Za tým jeho eminencia slúžil slávnostnú sv. omšu.

Meniny jeho veličenstva aj v celom Rakúsku slávnostne zasvätili. Všade vydržovali služby Božie. Mesto Viedeň bohaté bolo ozdobené zástavami. Na budovách verejných úradov a na početných privátnych budovách vialy rakúske a uhorské zástavy. Vo Votivnom chráme biskup Bjelik vydržoval slávnostné služby Božie, na ktorých bol prítomný aj arciknieža Leopold Salvátor. V chráme sv. Štefana kardinál knieža-arcibiskup Piffel slúžil sv. omšu, na ktorej bola prítomná aj arcikňažna Blanka so svojou dcérou. — V deň menín jeho veličenstva kráľ v korunovačnom chráme za prítomnosti vlády a vrchností slávnostnú sv. omšu slúžil jeho eminencia kardinál knieža-primas dr. Ján Csernoch.

Nová válečná požička. Nielen v hlavnom meste Budapešti, lež v celej krajine usilovne pracujú na prípravu tretej válečnej požičky. V Budapešti peňažné ústavy organizujú veľkú prácu upisovania a na vidieku stolice a mestá vyvinujú horlivú činnosť, aby zdar novej válečnej požičky čím najlepšie zabezpečili. Főispán stolice tekovskej Július Koltz oduševňujúcim prípisom vyzval peňažné ústavy v sídle stolice, aby v záujme tretej válečnej požičky vyvinuly ďaleko siahajúcu agitáciu a tieto peňažné ústavy svojim filiálkam tiež poslaly podobnú úpravu.

Pruské knieža u kráľa. Jeho veličenstvo kráľ vo štvrtok predpoludním v Schönbrunne pruské knieža Waldemára prijal na osobitom výsluchu.

Z biskupstva spišského. V diecesi spišskej toho roku sv. Peterských halierov sossbieralo sa 9568 korún. K tomu obnosu prispel sám osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy 3600, veľpraepošt Ferstsek 120 a šesť kanonikov 100—100 korunami. Vyše 100 korún sossbieralo sa: v Markušovciach 180, v Ružomberku 175, v Podhradí 148, v Zakamenokline 130, v Námestove 128, v Dolnej Lipnici 122 a Nižnej 118 korún. — Jeho veličenstvo kráľ vymenoval dr. Jána Stuckera, kanonika spišskej kapituly, za titulárneho opáta.

Z biskupstva rožňavského. Rožňavský biskup Ludvik Balás, v svojom poslednom obežnom liste vyzýva svojich kňazov, aby podporovali ustanovizeň Katolíckeho Karitátu a oznamuje, že pre dietky chrániace krajinské dielo kresťanskej lásky sossbieralo sa v diecesi 921 korún.

Válečný pomník v Zobore. Z Nitry oznamujú: V Zobore vystavili veľký pomník hrdinom, zomrelým za vlast v svetovej vojne. Pomník 3. októbra posvätil biskupský námestník Alojz Jeszenszky.

Kaločský arcibiskup v Košiciach. Z Košíc píše: Kaločský arcibiskup Arpád Várady ztrávil dva dni v Košiciach a bol hosťom biskupa Augusta Fischera-Colbrieho. Arcibiskup navštívil i dievčenskú domoveň Svätej Zity.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jeho eminencia kardinál knieža-primas dr. Ján Csernoch obetoval k spomoženiu zmrzačených hrdinov ostrihomského domáceho pluku 1000 korún. — Veľkóvárady rim. kat. kanonici dr. Ján Karácsonyi a Béla Grosz, obetovali na válečný sirotinec po 1000 kor. a budapešťiansky katechéta dr. Ottó Krywald dal na ten vznešený cieľ 100 korún.

Najstaršia žena na svete. Nedávno zomrela v Piotrkowie v Kráľovstve Poľskom istá Fajga Krzak, ktorá žila 120 rokov a zanechala po sebe 148 potomkov. Do ostatnej chvíly bola zdravá podľa tela i podľa ducha.

Obete vojny. Strašný osud zastihol rodinu Obraznikow v Świetochłowiciach v Sliezku. Otec narukoval naraz s tromi synami k vojsku. Jedon syn padol v predošlom roku. Otec slúžil s jedným synom pri jednom pluku. V minulé dni dostala Obraznikowa list, že jej muž i syn zomreli na bojišti. Jedno z detí — jest ich štvoro v dome — zaneslo matke, pracujúcej na poli list o smrti muža i syna. Počas čítania spadla žena z nôh a zomrela na mieste nasledkom porazenia na srdce. Z rodiny pozostal syn tretí, ktorý je vo vojne a doma štvoro drobných detí.

Žiaci za žiakov. Z Prešova oznamujú: Kráľovský škôldozorca hevešskej stolice upravil obežný list na školy jemu podriadené, v ktorom vyzýva žiakov, aby pamätali na svojich šáriských spolužiakov, ktorí na mnohých miestach nemôžu navštívovať školu, lebo Rusi na viacerých miestach zničili budovy školské. Žiaci za krátky čas sossbierali 1000 korún.

Pohostenie sirôt padnutých hrdinov. V prešporskej obci Ciffer 26. septembra pohostila grófka Šarolta Zichy vdovy a siroty narukovaných. Zariadila pre nich veľký olovrant, na ktorý ustanovilo sa u veľkodušnej grófkky i viac vynikajúcich osob. Grófka preukázala chcela s tým svoju veľkú lásku a sústrasť oproti sirotám.

Drobné chýry zo Spiša. 18ročná Helena Szigeti, dcéra skladníka markušovského banického dozorstva, 29. septembra zastrelila sa s flóbertom. — V Potoku pri Mafašovciach 27. sept. zhorel jeden dom, ktorý nebol poistený; oheň povstal z nepozornosti. — Od 6. do 12. septembra zomreli vo Spiši na aziatickú koleru dvaja a síce v Maldure a v Harichovciach. — V Richvalde 4. okt. večer hlásili sa u rychtára dvaja ruskí zajatí vojaci, fírer Simeon Samarin a pešiak Peter Tarasev. Povedali, že robili vo Vybornej a keď v nedeľu popoludní šli na orechy, poblúdili v lese. Dvaja richvaldskí chlapeci odvedli ich ku starovesským žandárom.

Na aziatickú koleru od 6. do 12. septembra onemocnelo v Uhorsku 131 osob, z tých zomrelo 90.

Pomník pezinských hrdinů. Z Pezinku píšu: V rámci veľkolepej a dojmavej slávnosti odhalili 19. septembra tú sochu, ktorú pezinským padnutým hrdinom vystavila rezervná dôstojnícka škola X. vojenského sboru. Slávnosť začala sa so sv. omšou, ktorú slúžil miestny farár Zigismund Platthy, potom nasledovalo požehnanie, odhalenie a odovzdanie pomníka. Slávnosť veľmi pozdvihli pozvaní vysokí hostia, medzi nimi Aurel Bartal, nadžupan prešporskej stolice, podžupan Eugen Petőcz, mešťanostovia Modoru a Svätého Jura, veliteľstvo prešporského vojenského sboru zastupoval generál Laube.

Za hornoviedecké obce. V obci Békéscsaba zariadili pre karpátske obce spustošené Rusmi umelecký večerok, ktorý priniesol čistého ošohu 5000 korún. Spišské mesto Lubica odhlasovalo na ten vlastenecký cieľ 1000 a mesto Kézmarok 100 korún, v Kézmarku zariadia spoločenskou cestou i sbierku.

Nariadenie o učňoch. Úradný časopis priniesol nariadenie, dla ktorého dobu učenia treba považovať za ukončenú, keď učeň má nastúpiť vojenskú službu a ztrávil v tomto postavení dve tretiny učebnej doby, alebo aspoň 21 mesiacov.

Školské chýry zo Spiša. Dr. Jozef Hajnóczy, ktorý za 27 rokov účinkoval ako kráľovský školdozorca v spišskej stolici, 1. októbra utiahol sa na odpočinok. Za jeho nástupcu vymenoval minister výučby Kolomana Palástyho, kráľovského podškoldozorca v Šoprone. — Mesto Lubica bolo prinutené poľnohospodársku školu, ktorú zariadilo s veľkými obefami, rozpustiť v nedostatku zaujímavosti práve tých poľnohospodárov, ktorých mala tá škola pozdvihnúť; nevyplnili sa v nej skladané nádeje.

Usmrtila ho radosť znovavidenia. Balatonberéňsky obchodnícky pomocník Franc Ify počas vojny bojoval s takou hrdinskosťou, že povýšili ho za dôstojníckeho zástupcu, posledne ale pustili ho na niekoľko týždňov na urlaub, aby navštívil svojich rodičov. Dvojnásobná radosť natoľko napadla jeho nervy, že zomrel na ceste. Pochovali ho dočasne v jednej maličkovej hališskej obci.

57ročný gróf ako dobrovoľník. Gróf Gabriel Vay, úd domu veľmožov, bývalý nadžupan sabolčský, v svojom 57ročnom veku dobrovoľne hlásil sa k vojenskej službe.

Zpreneverenie 30.000 korún. Z mesta Dubrogó v Poľskej, po zpreneverení 30.000 korún ufujazdil obchodník Adolf Goldschmid. Kurentujú ho.

●●●●●●●●

—————

**Oznamy prijíma
administracia
„Krestan“**

**BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.**

●●●●●●●●

Pýtajte si

zdarma a franko
môj hlavný cen-
ník opatrený so
4000 vyobraze-
niami hodín, zla-
tého a striebor-
ného tovaru, hu-
debných nástro-
jov taktier to-
varu z ocele a kože, ako aj
rôznych toaletných a iných
v domácnosti potrebných
článkov, zbrane atď.

Prvá dielňa hodín Ján Konrad

c. a k. dvorný zásielca
Brno číslo 717. (Cechy.)
Nicklové-Roskopf hodinky
K 3-90; 4-20; 5-
Strieborné hodinky K 8-40.
Nicklový budíček K 2-90.
Budíček s duplovaným zvon-
kom K 4-—

Zasielanie s poštovou do-
bierkou. Žiadne riziko.
Zámena povolená alebo
návrat penazi.

6° | 0-os magyar királyi adómentes állami jelzálogkölsön.

(HARMADIK HADIKÖLCSÖN.)

Aláírási felhívás.

Az 1912. évi LXIII. törvényzikk 17. §-a alapján a minisztérium fölhatalmaztatott, hogy a hadiszükségletek fedezésére szükséges összegeket addig, a mig azok a törvényhozás útján meg nem állapíttatnak, az elkerülhetetlen szükség mérvéig előlegezhesse és azok megszerzése iránt hitelművelet útján intézkedhessék. E fölhatalmazás alapján ezennel 6%-kal kamatozó adómentes állami járadékkölsön bocsátatik ki.

A kibocsátás összege a megtartandó nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapíttatni.

A bemutatóra szóló járadékkölsönkötvények 50, 100, 1000, 5.000 és 10.000 koronás czimletekben fognak kiállíttatni.

A kötvények 1915. november 1-től kezdődőleg évi 6%-kal, minden év május 1-én és november 1-én lejáráó félévi utólagos részletekben kamatoztatnak, az első szelvény tehát 1916. május 1-én esedékes.

Az a kötvénytulajdonos, aki az általa vásárolt kötvényeket az aláírás alkalmával zárolja s ezt a zárolást öt éven át föl nem oldja, azt a jogot nyeri, hogy az öt évi időszak utolsó évnegyedében, legkésőbb 1920. november 1-én a kötvényen alapuló követelését, e naptól számított egy évre névértékben leendő visszafizetésre fölmondhatja. A m. kir. kincstár köteles az ilyképen fölmondott kötvényeket legkésőbb 1921. november 1-én névértékben visszafizetni. A zárolásból kifolyólag az aláíró felet költség nem terheli.

Zárolásnak csak 1.000 koronát meghaladó összegű jegyzéseknél van helye.

A m. kir. pénzügyminisztérium fönttartja magának azt a jogot, hogy előre közléteendő három havi előzetes fölmondás mellett, ezt a kölsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges fölmondás 1921. május 1-jét megelőző időre nem fog eszközöltetni.

A kamatok, épügy mint fölmondás ezetén a kölsönkötvények tőkeértéke, minden fennálló és a jövőben behozandó magyarországi adó, bélyeg és illeték levonása nélkül fizettetnek ki.

A kötvények 10 évre szóló kamatszelvevényekkel és szelvényutalványokkal vannak ellátva, mely utóbbi ellenében az új szelvényivek annakidején a beváltóhelyeknél minden költségtől és illetéktől mentesen átvehetők.

Az esedékes szelvények és az esetleg fölmondott kötvények költségmentesen beváltatnak:

Budapesten: a magyar királyi központi állampénztárnál,
a m. kir. postatakarékpénztárnál,

a magyar korona országainak területén,
valamennyi királyi állampénztárnál és adóhivatalnál
azonkívül további intézkedésig:

Budapesten: a Magyar Általános Hitelbanknál,
a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,

a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Banknál, az 1898 : XXXIII. törvények alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezetnél, valamint a m. kir. pénzügyminisztérium által erre a célra a magyar korona országai területén vagy azonkívül kijelölendő helyeken.

Az erre a járadékkölcsönre vonatkozó minden közlemény a «Budapesti Közlönyben» és a Wiener Zeitung-ban közzé fog tétetni.

A kibocsátásra kerülő 6 %-os magyar királyi állami járadékkölcsön ezennel a következő

feltételek

mellett nyilvános aláírásra boesáttatik :

1. Az aláírás történhetik az alább megjelölt aláírási helyek bármelyikénél

1915. évi október hó 18-tól november hó 17-ig bezárólag terjedő határidőben a szokásos hivatalos órákban.

2. Aláírási helyekül szolgálnak : a magyar korona országai területén levő összes kir. állampénztárak és adóhivatalok, a m. kir. postatakarékpénztár és az összes kir. postahivatalok, mint a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalai, az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete, valamint a magyar korona országai, továbbá Bosznia és Hercegovina területén levő fiókjai az 1898 : XXIII. törvények alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet,

- a Magyar Általános Hitelbank,
- a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület,
- a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank,
- a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank,
- az Angol-Osztrák Bank budapesti fióktelepe,
- a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,
- a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön Részvénytársaság,
- a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,
- az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár,
- az Első Magyar Iparbank,
- a Hazai Bank Részvénytársaság,
- a «Hermes» Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság,
- a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete,
- a Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság,
- a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság,
- a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság,
- a Magyar Földhitelintézet,
- a Magyar Jelzálog Hitelbank,
- a Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság,
- a Magyar Országos Központi Takarékpénztár,
- a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint részvénytársaság,
- a «Mercur» váltóüzlet Részvénytársaság,
- a Nemzeti Takarékpénztár és Bank Részvénytársaság és
- a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe, a budapesti intézetek és ezeknek összes budapesti és vidéki fiókjai ; valamint
- az Első Horvát Takarékpénztár,
- a Horvát Általános Hitelbank Részvénytársaság,
- a Horvát Leszámitoló Bank és
- a Horvát-Szlavon Országos Jelzálogbank zágzebi intézetek, továbbá

a Privilegierte Landesbank für Bosnien und Hercegovina és a Privilegierte Agrar- und Kommercial Bank für Bosnien und Hercegovina című sarajevói intézetek, végül a fősorolt budapesti és zágzebi intézetek által a m. kir. pénzügyminisztérium jóváhagyásával fölhatalmazott és esetről-esetre az illető intézet székhelyén megfelelően közhírré teendő intézetek.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknek 1914. évi augusztus hó 1. előtt betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratorium fölözdő rendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő járadékkölcsön kötvényekre történő befizetésekre, a jegyzés idejében fennálló összegük 50 %-a, de legfeljebb a betét tulajdonosa által jegyzett összeg 50 %-a erejéig igénybe vehetők.

Azok, a kik a befizetésekre ilyen betétjüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek a közvetítésével tartoznak jegyezni, a melynél a betét el van helyezve.

3. Az aláírási ár minden 100 korona névértékért ;

1. ha az aláíráskor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik,
  - a) 1915. évi október 30-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 korona 10 fillér,
  - b) 1915. évi október 30-át követő időben 1915. évi november 17-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 korona 40 fillér,

2. ha pedig az alábbi 4. pontban körülírt kedvezményes fizetési módozat vétetik igénybe, úgy az 1915. évi október 18-tól november 17-ig bezárólag terjedő egész aláírási határidőben történő aláírásnál 98 korona.

Ezen az áron felül az aláíróval szemben sem folyókat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

4. Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával mindenkor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő.

A 100 koronát meghaladó aláírásoknál, a mennyiben az aláírás alkalmával nem fizetetik be az aláírt összeg egész ellenértéke, az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10 %-a biztosítéképen leteendő és pedig a kir. állampénztáraknál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalainál, továbbá az 1898 : XXIII. törvények alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezetnél készpénzben, a többi aláírási helynél pedig vagy készpénzben, vagy olyan értékpapirokban, a melyeket az aláírási hely elfogadhatónak tart.

Az aláírt összegek ellenértéke annál az aláírási helynél fizetendő be, a melynél az aláírás történt és pedig :

a jegyzett összeg ellenértékének 25 %-a legkésőbb 1915. évi december 7-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25 %-a legkésőbb 1915. évi december 18-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25 %-a legkésőbb 1915. évi december 28-ig,

a jegyzett összeg ellenértékének 25 %-a legkésőbb 1916. évi január 8-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

5. A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatvány-ürlapok az összes aláírási helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélileg is eszközölhető.

6. A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírási helytől pénztári elismervényeket kap, a melyek a fél kívánatára 1915. évi december 1-től kezdve a m. kir. pénzügyminisztérium részéről úgy a szabad, mint a zárolt jegyzésekre vonatkozólag egységesen kiállított ideiglenes elismervényekre fognak kicseréltetni, a mennyiben eddig az időpontig a végleges kötvények kiadhatók nem lesznek. A végleges kötvények kiadására nézve, illetve a fél kívánatára kiadott ideiglenes elismervényeknek a végleges kötvényekre való kicserélésére nézve idejkorán hirdmény útján fog a felhívás közzététetni. A végleges kötvények kiadása költségmentesen ugyanazon a helyen fog megtörténni, a hol a pénztári elismervények, illetve a fél kívánatára kiadott ideiglenes elismervények kiadattak.

50 koronás címletek csak annyiban fognak kiadni, a mennyiben az aláírt összeg más címmel nem egyenlíthető ki.

7. Az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadikölcsönpenztár e járadékkötvényeknek kézzzálogul lekötése mellett a névérték 75 %-áig a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyújtanak kölcsönt.

Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-éig maradnak érvényben.

A nevezett két intézet ugyancsak a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyujt náluk zálogul elfogadható értékpapirokra kölcsönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál.

A meghosszabbított ily kölcsönök a mérsékelt kamatláb kedvezményében 1917. évi december 31-ig szintén részesülnek.

A fenti befizetési határidők alatt folyósított kölcsönök után a fél kívánatára a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatláb helyett 1917. évi december 31-ig évi 5 %-os állandó kamatláb biztosítatik.

Ezenfelül az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadikölcsönpenztár a fent körülírt módozatok mellett azoknak, a kik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidők alatt az aláírásra bocsátott hadikölcsön jegyzése céljából más hitelintézetnél (bank, takarékpénztár, hitelszövetkezet stb.) vagy bankcégnél vettek fel kölcsönt, ennek a kölcsönnek visszafizetésére évi 5 %-os állandó kamatlábon fognak új kölcsönt nyujtani s ennek a kölcsönnek meghosszabbításánál is évi 5 %-os állandó kamatlábat fognak alkalmazni ; ez a kedvezmény is 1917. évi december 31-ig marad érvényben.

8. Az aláírók kívánására e járadékkölcsön kötvényeit a szelvények beváltásával megbízott hivatalos beváltóhelyek és az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete, valamint a magyar szent korona országai, továbbá Bosznia és Hercegovina területén levő fiókjai 1917. évi december 31-ig költségmentesen fogják megőrizni és kezelni.

Budapest, 1915. évi október hó 9-én.

Teleszky János s. k.,
magy. kir. pénzügyminiszter.